CENTERPARTIETS PROGRAM FÖR LANDSBYGDSUTVECKLING I UPPSALA KOMMUN

NÄRODLAD POLITIK

Centerpartiet

Inledning **3**

Uppsala kommuns landsbygd **4**

Bygdeutveckling och service **5**

Service ”Nära dig” 5

Lokal demokrati 5

Förskola, skola och fritidshem 5

Social gemenskap 6

Äldres boende 7

Ungdomars fritid 7

Infrastruktur **7**

Bilen – en nödvändighet 8

Kollektivtrafik 8

Skolskjutsar 9

Snabb bredbandsuppkoppling 9

Företagande **10**

Lantbruket och övriga näringar 10

Goda jorden 11

Företagande och arbetstillfällen 11

1. Inledning

Uppsalas välstånd har vuxit fram genom den kreativa växelverkan som alltid funnits mellan staden på slätten och de omkringliggande landsbygderna. Denna dynamik består även idag och Centerpartiet är stolt över att presentera ett handlingsprogram för Uppsala kommun med fokus på landsbygdsfrågorna, frågor som ger svar på hållbar livsmedelsförsörjning, god service och livskvalitet i hela Uppsala kommun. Programmet har delats in i följande tre områden:

1. Bygdeutveckling och service
2. Infrastruktur
3. Företagande

Centerpartiet vill ta vara på och utveckla landsbygdens och stadens ömsesidiga beroende. Uppsala kommun är Sveriges största landsbygdskommun och har alltså en stor landsbygd med bördiga jordar och goda förutsättningar att driva en framgångsrik utveckling på landsbygden.

Vår landsbygdspolitik handlar om att stärka kommunens landsbygd och individers möjlighet att leva och ha god livskvalitet på landsbygden. Vi vill stärka Uppsala kommun som en kommun för gröna entreprenörer och innovationer på landsbygden såväl som i staden. Tillsammans kan och vill vi skapa en attraktiv landsbygdskommun som ska leda till ett mer hållbart samhälle men också skapa och utveckla produkter och tjänster som bidrar till utvecklingen av de gröna näringarna.

Landsbygden har stora tillgångar i form av råvaror, energi och goda livsmiljöer vilket leder till att landsbygden har stora förutsättningar att vara självförsörjande. Det finns en stor efterfrågan på dessa resurser och rätt nyttjat kan de ge goda utvecklingsmöjligheter för kommunens landsbygd.

Uppsala kommun har ett landsbygdsprogram som Centerpartiet vill utveckla vidare. Tack vare Centerpartiets arbete på så väl riksnivå som på Europanivå så finns det stöd för att förverkliga den positiva utvecklingen som Uppsala har och att den kommer hela kommunen till godo.

Kvaliteten på till exempel skola, omsorg, service, kommunikationer och IT ska vara lika hög

på landsbygden som i staden. Det ska vara enkelt att arbeta hemifrån oavsett var kommuninvånaren väljer att bosätta sig. Äldre personer ska ha möjlighet att bo kvar i sin hembygd, även barn och ungdomar ska ha möjlighet att utvecklas i sitt lokalsamhälle. Tillgång till en fungerande kollektivtrafik och grundläggande service är en förutsättning för en levande landsbygd.

2. Uppsala kommuns landsbygd

I Uppsala kommun ser Centerpartiet hela Uppsala. Människorna som bor på Uppsalas landsbygd utgör en fjärdedel av kommunens befolkning, i dagsläget över 50 000 invånare. Det motsvarar betydligt mer än en medelstor svensk kommun och är en viktig tillgång. Detta ska beaktas i det kommunala sammanhanget.

Vissa delar av kommunens landsbygd ses som glesbygd på grund av långa avstånd till närmaste tätort. Därför är det viktigt att kommunen jobbar vidare med de i översiktsplanen utpekade servicenoderna och prioriterade tätorterna för att bibehålla närhet till service för alla kommunens invånare.

Centerpartiet vill verka för att fler av våra kransorter får egna fördjupade analyser. Det är viktigt att kransorter med den omgivande landsbygden belyses med sin kapacitet, tillgångar och utvecklingsmöjligheter; exempelvis genom att genomföra en lokalekonomisk analys (LEA). Vi anser att följande kransorter ska få en fördjupad analys:

- Almunge
- Björklinge
- Bälinge
- Gunsta
- Gåvsta
- Järlåsa
- Knutby
- Länna
- Lövstalöt
- Ramstalund
- Skyttorp
- Vattholma
- Vänge

3. Bygdeutveckling & service

Oavsett var du bor och verkar i Uppsala kommun ska det finnas förutsättningar att förverkliga din dröm.

Service ”Nära dig”

Grundläggande infrastruktur i form av kommunikationer och god servicenivå är en förutsättning för att landsbygden ska leva och utvecklas. Den kommersiella och offentliga servicen skapar en landsbygd där det är attraktivt att bo och att starta och driva företag.

Bygglovsbilen, bokbussen, och ”meröppet” på biblioteken är viktiga pusselbitar i den offentliga servicen som når alla i bygderna. Centerpartiet vill öka samordningen mellan den kommersiella och offentliga servicen samt tillvarata den ideella sektorns potential.Centerpartiet vill stödja bildandet och utvecklingen av kooperativa drivmedelsstationer på landsbygden.

Lokal demokrati

Centerpartiet vill inrätta direktvalda lokala råd för att underlätta för kommunens invånare att få kontakt med politiker och tjänstemän. Dessa råd ska förfoga över en del av den kommunala budgeten för utveckling av bygden. I Uppsala stad inrättas stadsdelsråd på motsvarande vis.

Det är viktigt att fånga eldsjälar som kan vara en drivkraft och bidra till sammanhållning i området. På så vis vill Centerpartiet ge medborgare i olika delar av kommunen möjligheten att påverka sin vardag.

Förskola, skola och fritidshem

För landsbygden är förskolan, skolan, fritidshem och fritidsgårdar särskilt betydelsefulla då de påverkar hela bygdens attraktivitet och utveckling. Centerpartiet anser att förskolor och skolor på landsbygden ska värnas. En faktor för att behålla förskolan och skolan kvar i bygden är att skapa en profil som lockar barn och föräldrar att välja landsbygdsskolorna. Olika profiler kan vara sport, odling, livsmedel, naturkunskap.

Kommunen ska stödja initiativ som exempelvis att bilda en lokal driftorganisation som har ett

tillagningskök, förvaltar gympasalen och fotbollsplanen. Landsbygden ska vara attraktiv för alla familjer så att de lockas att bosätta sig där. Centerpartiet stödjer personer som vill starta förskola i enskild regi eller vara dagbarnvårdare, vilket är särskilt viktigt på landsbygden. För att bättre utnyttja skolans resurser vill Centerpartiet att kommunen ska testa omvänd skolskjuts. Det skulle innebära att en överfull skola i centralorten Uppsala matchas med en mindre full närbelägen landsbygdsskola. Skolskjuts skulle då kunna erbjudas de elever som vill gå på den mindre trångbodda landsbygdsskolan och lärarna skulle få mer hanterbart stora klasser.

Centerpartiet vill skapa förutsättningar för samarbete mellan grannkommuner när det gäller landsbygdsskolor för att skapa ett bättre elevunderlag. Förskolebussen är en viktig möjlighet för förskoleverksamhet att interaktionen mellan trångbodda förskolor i staden och förskoleverksamhet på landsbygden med mycket yta och fri lek.

Social gemenskap

Landsbygdens sociala gemenskap sker i stor utsträckning genom ideellt engagemang. Föreningarna värnar om de sociala kontakterna för en aktiv fritid, samt även för att bevara och utveckla lokala natur- och kulturvärden. De lokala ideella föreningarna samt bygde- och hembygdsgårdar ska fortsättningsvis värnas, ges ökat ekonomiskt verksamhetsstöd och investeringsstöd så att de kan utvecklas utifrån det lokala behovet.

Samlingslokalen är en del av den grundstruktur som måste finnas för att närsamhället ska fungera och utvecklas. Samlingslokalernas roll som mötesplats på landsbygden, för idéutbyte och kunskap, är självklar. Ensamheten i samhället ökar, således även på landsbygden, därför behöver gemenskapen stärkas genom fler åtgärder och nya initiativ för moderna mötesplatser där.

Centerpartiet vill verka för ett ökat samutnyttjande av lokaler mellan föreningar, företag och offentliga aktörer. Det leder till mer liv och rörelse i bygden.

Centerpartiet vill att de lokala kulturevenemangen får goda förutsättningar och är tillgängliga för alla åldersgrupper. Bokbussen är en viktig resurs och bör utvecklas till en buss med kulturell verksamhet, som exempelvis inspelade föreställningar och författaraftnar.

Äldres boende

I dagsläget finns det ett behov på landsbygden av ett mer varierat utbud av boendeformer för äldre personer. Många av de äldre vill lämna sitt stora – och ibland krävande – boende och flytta till en mindre och mer anpassad bostad. Boende på landet tvingas ofta flytta in till staden för att få ett sådant boende. Kommunen tillser att äldreboenden och trygghetsboenden finns i hela kommunen. Vi i Centerpartiet vill att äldre i möjligaste mån ska få behålla sitt sociala nätverk och sin livsstil som hör landsbygden till. Vi är övertygade om att det främjar livskvaliteten och hälsan.

Ungdomars fritid

Det är viktigt att det skapas mötesplatser runt om på landsbygden som erbjuder ungdomarna en varierad fritidssysselsättning. Där spelar kommunens fritidsgårdar samt idrottsplatser en viktig roll vid sidan om kyrkans och andra ideella föreningars aktiviteter som bedrivs i församlingshem och bygdegårdar o.s.v.

Centerpartiet vill arbeta med följande inom bygdeutveckling:

- verka för att landsbygdsskolorna finns kvar
- testa omvänd skolskjuts
- inrätta direktvalda lokala råd
- stödja utvecklingen av ett mer varierat utbud av boendeformer
- stödja bildandet och utvecklingen av kooperativa drivmedelsstationer
- genom samverkan mellan olika parter skapa en god servicenivå
- tillgodose behovet av och utveckla de befintliga mötesplatserna på landsbygden
- uppmuntra föreningar att föreslå utvecklingsprojekt som hittar nya former för att involvera bygdens folk i föreningslivet
- hitta nya samverkansformer mellan föreningar, företag och offentlig verksamhet

4. Infrastruktur

Det ska finnas miljövänliga alternativ för resor och transporter samt snabb bredbandsuppkoppling för landsbygdsborna. En sammanhållen kommun är sammanlänkad i goda kommunikationer till och från kommunens alla delar. En väl utbyggd infrastruktur är en förutsättning för både distansarbete och för att arbetsplatser ska kunna skapas även utanför stadskärnan.

Bilen – en nödvändighet

För landsbygdsborna spelar bilen en viktig roll för ett fungerande liv, såväl för barnfamiljer, företagare som för äldre. Särskilt viktig är bilen för dem som bor i kommunens mest avlägsna delar. Människor ska på ett smidigt sätt kunna ta bilen, oavsett om det handlar om arbete eller fritidsaktiviteter. Det ska vara möjligt att ta bilen till Uppsala centrum och parkera där. Samtidigt är det för Uppsalas innerstad viktigt med minskad biltrafik. Centerpartiet vill se till att pendlarparkeringar ska finnas strategiskt placerade i kommunen med anknytning till kollektivtrafik för att vardagsresan även för landsbygdens medborgare ska kunna göras med kollektivtrafik. På pendlingsparkeringarna ska det finnas el-uttag, laddstolpar och cykelparkering med tak och låsmöjligheter.

Det mindre vägnätet måste hålla en god kvalitet, eftersom landsvägstrafik är det enda realistiska fysiska kommunikationsmedlet för människor och företag i många delar av vår kommun. En bättre samordning mellan kommunen och vägföreningarna måste till för att kunna söka statliga bidrag och koordinera insatser.

Kollektivtrafik

För att underlätta resor i kommunen vill vi utveckla de utrymmen och korridorer som finns för järnvägstrafik. Utöver en järnvägsstation i Bergsbrunna tycker Centerpartiet att vi ska ha järnvägsstationer i Librobäck i norra delen av Uppsala samt i Vänge och Järlåsa. Järnvägsstationer i Vänge och Järlåsa skulle lättare kunna motiveras hos Trafikverket om kommunen går före och ser till att fler bostäder kan byggas i dessa samhällen.

Centerpartiet vill undersöka om det är möjligt med tågstopp i Gamla Uppsala. Vi vill också undersöka om Lennakattenbanans sträckning mot Almunge och Faringe kan utvecklas så att även modern trafik kan bedrivas på linjen. På det sättet kan Uppsala relativt snabbt få ett pendlingstågsnät som kan bli stommen för kollektivtrafiken.

Centerpartiet vill se en järnvägsförbindelse mellan Uppsala och Enköping. Centerpartiet vill se över möjligheterna bygga ut anropstyrd kollektivtrafik på landsbygden.

För landsbygdsborna ska även cykel vara ett rimligt alternativ. Därför anser Centerpartiet att cykelvägar/-leder med god belysning och skyltning samt cykelparkeringar ska anläggas i anslutning till större busshållplatser och vid pendlingsstationer på landsbygden i samarbete med regionen. Vi vill även höja standarden på alla hållplatser i vår kommun så att det ska

kännas tryggt och säkert att vänta på bussen. Det kan åstadkommas genom t.ex. belysning, vindskydd och möjligheter att låsa fast cykeln.

Skolskjutsar

Väl fungerande skolskjutsar är en viktig del av landsbygdsbornas liv eftersom skolbussen hänger samman med en fungerande linjetrafik. Skolskjutsarna ska planeras så att bussresan blir så kort som möjligt. Dessutom bör hänsyn tas till barnens många gånger svåra trafiksituation. Om barnen har en riskfylld trafiksituation ska de ha rätt till skolskjuts även vid kortare avstånd.

Centerpartiet vill att skolbusskortet ska gälla oavsett tidpunkt, vilket skulle underlätta för ungdomar som är bosatta utanför staden att ta sig till och från fritidsaktiviteter.

Snabb bredbandsuppkoppling

En förutsättning för både distansarbete och för att arbetsplatser ska kunna skapas även utanför stadskärnan är goda bredbandsanslutningar. Att arbeta hemifrån är positivt för många människor. Det är också positivt utifrån ökad hållbarhet eftersom det minskar behovet av resande.

För Centerpartiet är det en självklarhet att alla som bor i kransorterna eller på landsbygden utanför Uppsala stad ska ha en väl utbyggd och snabb bredbandsuppkoppling. Centerpartiet vill underlätta bildandet av och stödja utvecklingsgrupper för att åstadkomma en bredbandsutbyggnad.

Centerpartiet vill arbeta med följande inom infrastruktur:

- kommunen ska aktivt stödja och stimulera utbyggnaden av bredband
- skapa och iordningställa pendlingsparkeringar vid knutpunkter för kollektivtrafiken på landsbygden
- stödja det enskilda vägnätet på landsbygden
- kommunen ska ställa krav på regionen för att kollektivtrafiken byggs ut och stimuleras, så att kommunikationen till och från landsbygden förbättras.
- befintliga järnvägsspår ska nyttjas mer
- verka för en spårförbindelse mellan Uppsala och Enköping
- kommunen ska ställa krav på regionen så att bussar och pendeltåg även går på

kvällar och nätter

- skolbusskort ska gälla oavsett tidpunkt
- cykelvägar/-leder av god kvalitet ska också byggas på landsbygden, så att det blir enklare att ta sig fram med cykel

5. Företagande

Ett långsiktigt hållbart företagande på landsbygden ska säkerställas. För Centerpartiet är det viktigt att det finns goda förutsättningar för företagande på landsbygden. Det är viktigt att fånga bygdens eldsjälar som kan åstadkomma en gemensam drivkraft och sammanhållning för bygdens bästa.

Lantbruket

Uppsala kommun räknas till ett av landets viktigaste jordbruksområden och befinner sig i ett expansivt område. Det gör att Centerpartiet särskilt bevakar markägandet ur ett lantbrukarperspektiv.

Kommunen har lantbrukare med de flesta inriktningar såsom djurhållning, växtodling och skogsbruk. Utvecklingsmöjligheterna inom dessa är omfattande. I samarbete med universiteten kan kommunen med fördel vara delaktig i det lokala forskningsarbetet. Dessutom vill Centerpartiet stimulera samarbeten mellan landsbygdsföretag och universitet i syfte att främja den senaste tekniken och de bästa metoderna för att öka konkurrenskraften. Utöver vår vision om ett lant- och skogsbruk med konkurrenskraftiga företag finns andra stora affärsmöjligheter att ta vara på. Centerpartiet vill att kommunen ska stödja turismsatsningar som tillvaratar landsbygdens potential inom till exempel boende-, natur-, kultur- och matupplevelser. Andra exempel är en kommande expansion inom livsmedelsförädling och energisektorn.

Centerpartiet vill understryka vikten av att det finns ett aktivt lantbruk. En annan tillgång för landsbygdens företagande är de ytor och stora lokaler som finns och som kan utnyttjas för ytkrävande verksamheter. Det kan passa transport- och logistikverksamhet och även hantverkare och andra småföretagare.

Centerpartiet stödjer olika lösningar med lokala leverantörer till energiförsörjning av förnybar energi som t.ex. solvärme, solceller, halmpanna, biobränslepanna, biogas m.m.

Goda jorden

Centerpartiet anser att den lokala expansionen av livsmedelsproduktion också har en säkerhetspolitisk betydelse. Stadens omgivande landsbygd måste ha förmågan att tillfredsställa ett minimibehov av livsmedel till medborgarna. Därför är det extra viktigt att värna den odlingsbara åkermarken från bebyggelse så att den framtida försörjningen av livsmedel säkras.

Centerpartiet vill säkerställa att upphandlingar möjliggör mer närproducerat livsmedel i kommunal verksamhet. Vi vill även göra upphandlingarna mer småskaliga så att mindre företag kan lämna anbud samt ställa miljökrav som leder till att vi får mer närproducerad mat i kommunal verksamhet. Vi vill sträva efter hållbara transportlösningar vid upphandling av livsmedel och tjänster vilket särskilt skulle skapa bra förutsättningar för landsbygdens företagare.

Företagande och arbetstillfällen

En grundläggande förutsättning för landsbygdsutveckling är ett livskraftigt företagande och att det finns arbetstillfällen. Där utgör omsorgsboenden, skola och vårdinrättningar ett viktigt inslag i den lokala arbetsmarknaden. För att underlätta för kommunens personal vill Centerpartiet inrätta närkontor i flera av kommunens kransorter. Från ett närkontor skulle kommunens egen personal kunna sköta vissa tjänster utan att behöva åka till Uppsala. Närkontoren skulle kunna erbjuda andra företag att hyra kontorsplatser och fungera som företagshotell.

Det är viktigt att aktivt marknadsföra varför det är attraktivt att bo och verka i en viss bygd. Det kan bidra till att fler engageras i bygdeutvecklingsarbete. Inflyttning av personer med annan kompetens, erfarenhet och bakgrund behövs för att se nya affärsmöjligheter. Bra kommunikationer bidrar till företagssatsningar på landsbygden.

Det är också viktigt att olika verksamhetsområden på landsbygden får stöd i kommunens översiktsplan. Vid planering av bostäder i kransorterna ska även lokaler för verksamhet eller företagsbyar finnas med. I kransorternas befintliga bostadsområden är det önskvärt att komplettera med verksamhetslokaler för att få liv och rörelse i området som skapar trygghet och gemenskap. Det ger också möjlighet till arbetstillfällen i bygden. Centerpartiet ser gärna en utveckling mot en arbetspendling från staden till landsbygden.

Idag är åldersstrukturen bland flera av landsbygdens företagare snedfördelad, de äldre är överrepresenterade. Detta gäller inte minst lantbruksföretagen där många generationers nedärvda kunskaper är hotade. En generations- och kompetensväxling till den yngre generationen är nödvändig för att klara utmaningarna i framtiden och för en god tillväxt.

Centerpartiet vill arbeta med följande inom företagande:

- stimulera samarbete mellan landsbygdsföretag och skola i syfte att väcka ungdomars kreativitet i produktutvecklingen och kunskap kring landsbygdens möjligheter
- skapa möjligheter och mötesplatser för generationsväxling
- stimulera lokala lösningar vad det gäller energiförsörjning
- stimulera samarbeten mellan landsbygdsföretag och universitet i syfte att främja den senaste tekniken och de bästa metoderna för att öka konkurrenskraften
- möjliggöra byggande av företagslokaler och företagsbyar såväl vid nyetablering av bostäder som i befintliga bostadsområden i kommunens kransorter
- säkerställa samhällsservice och annan service i bygden för att även bidra med arbetstillfällen
- verka för att möjliggöra distansarbete i bygder genom att använda bygdegårdar och andra lokaler som företagshotell/arbetsplats
- säkerställa möjlighet att utveckla den lokala turistnäringen
- säkerställa att kommunens livsmedelsupphandlingar utgår ifrån måltidskvaliteten, hållbarhet samt att lokala livsmedelsproducenter ges möjlighet att delta i kommunens upphandlingar